

Lausunto sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle

## Hallituksen esitys lääkehuollon kustannustehokkuuden parantamista koskevaksi lainsäädännöksi

Syöpäjärjestöt kiittää mahdollisuudesta toimittaa valiokunnalle kirjallinen lausunto lääkehuollon kustannustehokkuuden parantamisesta. Keskitymme lausunnossamme hallituksen esityksen niihin kohtiin, jotka käsittelevät biologisia lääkkeitä ja biosimilaareja.

Biologiset lääkkeet muodostavat jo merkittävän osan avohoidon lääkekuluista, ja biosimilaarien laajamittaisempi käyttöönotto on keino vähentää yhteiskunnalle tulevia kustannuksia. Pidämme biosimilaarien käytön lisäämistä myös perusteltuna keinona parantaa kustannusvaikuttavuutta ja vähentää syövän lääkehoidon kuluja, jotka ovat korkeita.

Kannatamme esityksen tavoitetta saada lääkärit nykyistä yleisemmin määräämään potilaalle edullisimman biologisen lääkkeen. **Esitys siitä, että lääkärin on lähtökohtaisesti määrättävä edullisin biologinen lääke, on perusteltu** (Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta 5 a §, 1. mom.). Kuten esityksessäkin todetaan, nykyisellään tämä ei toteudu täysimääräisesti, vaikka siihen nykyäänkin on velvoite. Laintasoinen sääntely on näin perusteltua.

Erityisen kannatettavaa on uusien lääkehoitojen aloittaminen biosimilaareilla, jolloin potilas välttyy vaihtamiseen liittyvältä lisävaivalta ja mahdolliselta huolelta. Mielestämme myös käytössä oleva biologinen lääke voidaan vaihtaa edullisempaan, kunhan sekä terveydenhuollon että apteekkien henkilökunta antaa potilaalle riittävästi ohjausta lääkkeen ja uudenlaisen antolaitteen käyttöön. Jotta esitys voidaan toteuttaa, onkin varmistettava terveydenhuollon ja apteekkien mahdollisuudet antaa riittävää neuvontaa ja tietoa potilaille.

On tärkeä huomioida, että vaikka biologiset lääkkeet ja biosimilaarit ovat vertailukelpoisia, biosimilaarit eivät sovellu kaikille potilaille. Hoitovaste voi olla puutteellinen tai potilas voi esimerkiksi olla allerginen jollekin biosimilaarin ainesosalle. On erittäin tärkeää, että esityksessä on mukana se, että **vaihtoa ei tule tehdä, mikäli siihen on potilasta koskevia hoidollisia tai lääketieteellisiä perusteita** (Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta 5 a §, 3. ja 4. mom.).

Keskeistä on myös varmistaa lääkäreiden todellinen mahdollisuus määrätä vertailukelpoisista biologisista lääkkeistä edullisin. Nykyiset tietojärjestelmät eivät tue tätä. On hyvä, että esitykseen on kirjattu terveydenhuollon yksiköille ja ammatinharjoittajille velvollisuus huolehtia siitä, että **tietojärjestelmät mahdollistavat edullisimman biologisen lääkkeen määräämisen** (Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta 5 b §). Käyttäjystävälliset tietojärjestelmät ovat välttämätön edellytys lakimuutoksen toteutumiselle.

Mielestämme esitykseen kirjattu valvontavelvollisuus on melko raskas. Lääkärille omavalvonnasta koituvat velvollisuudet tulisi pyrkiä hoitamaan mahdollisimman automaattisesti, ilman ylimääräisiä kirjaamisia ja raportointeja. Esitys uhkasakosta, joka voisi liittyä Kelan suorittamaan valvontaan (Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta 26 a §, 2. mom.), on mielestämme perusteeton. Muistutamme valiokuntaa valmisteilla olevasta biologisten lääkkeiden apteekkivaihtoa koskevasta esityksestä, joka on mielestämme kannatettava. Vaikka on parasta, että lääkäri suoraan määrää edullisinta biologista lääkettä, apteekkivaihto osaltaan korjaisi ongelmia, joita syntyy, jos tätä ei täysimääräisesti noudatettaisi. Uhkasakolle ei mielestämme ole tarvetta vaan omavalvonta sekä Kelan suorittama valvonta ja ohjaus riittävät.

Esitys siitä, että kaikki biologisten lääkkeiden reseptit olisivat voimassa vain yhden vuoden (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta 16 §), vaatii rinnalleen sen varmistamista, että potilaat saavat vaivattomasti uusittua reseptinsä ja että heitä on riittävästi informoitu muutoksesta.

## Lopuksi

Esityksen vaikutusarviointien mukaan muutos ei tule lisäämään lääkkeiden käyttäjien kuluja vaan jopa mahdollisesti alentamaan niitä hieman. Tämä on erittäin tärkeää. Lääkkeiden käyttäjien vuosittaiset kulut ja omavastuu lääkkeistään ovat suuria ja Suomessa korkeampia kuin monissa muissa maissa. Kannustamme eduskuntaa etsimään keinoja, joilla jatkossa voitaisiin alentaa potilaille koituvaa maksurasitetta.

Helsingissä 17.11.2022

Juha Pekka Turunen  
pääsihteeri  
Syöpäjärjestöt

Lisätiedot:

Eeva Ollila, ylilääkäri, Syöpäjärjestöt, [eeva.ollila@syopajarjestot.fi](mailto:eeva.ollila@syopajarjestot.fi), 050 590 4935  
Sini Terävä, yhteiskuntasuhdepäällikkö, Syöpäjärjestöt, [sini.terava@cancer.fi](mailto:sini.terava@cancer.fi), 050 513 5083